

J&E weer stap verder met elektrificatie

‘Zodra elektrisch werken verplicht wordt, zijn wij spekkoper’

Met de aanschaf van twee elektrische trekkers heeft kunstgrasinstallatie en -onderhoudsbedrijf J&E Sports in Oss weer een stap gezet op weg naar verdere elektrificatie. Het bedrijf gebruikt nu drie elektrische trekkers en een elektrische bulldozer met strooier. Er wordt rustig opgeschaald bij de aanschaf van groot elektrisch materieel, omdat de vraag naar elektrisch werken nog niet groot is. J&E Sports kan nu één veld per keer elektrisch uitrollen en elektrisch inborstelen en in totaal voor 70 tot 80 procent elektrisch werken. Om het elektrische werkproces te optimaliseren, worden er dit voorseizoen testen uitgevoerd bij de eigen projecten.

Auteur: Karlijn Raats

J&E Sports heeft elektrificatie duidelijk in zijn visie opgenomen. Het kunstgrasbedrijf gelooft in de maatschappelijke doelstelling van het verlagen van de CO₂-uitstoot door schoon en emissieloos te werken en zet hierop in, omdat het verwacht dat binnen drie tot vijf jaar de elektrische aanleg van sportvelden verplicht is. Het investeren gebeurt geleidelijk, want de vraag naar elektrisch werken is nog niet groot, maar J&E wil over vijf jaar wel een voorsprong hebben. Directeur Ed Korstanje is nog voorzichtig met het geven van percentages. Zo'n 70 tot 80 procent van de machinale werkzaamheden bij de aanleg van een veld kan elektrisch worden uitgevoerd, maar er is wel een belangrijke randvoorwaarde. Het elektrisch materieel is per veld en per keer inzetbaar; om het afgesproken percentage elektrisch werken te behalen, moeten de verwachtingen en start- en opleverdata dus vooraf met de opdrachtgever afgestemd worden.

70-80 procent elektrisch per veld

J&E Sports kan al volledig elektrisch een kunstgrasveld uitrollen. Dat gebeurt met een elektrische bulldozer, een werkzaamheid van in totaal circa drie uur. Het inborstelen van zand- of rubber-infill kan nu ook volledig elektrisch dankzij de recente aanschaf van twee elek-

trische trekkers. Daarnaast maakt J&E Sports gebruik van de elektrische trekker van zakelijk partner Van Leur Sports. Korstanje: 'Door tegelijkertijd twee elektrische trekkers op een veld in te zetten, kunnen wij dezelfde werkzaamheden doen als met één dieseltrekker.' Zo kan bij de aanleg van kunstgras per veld 70 tot 80 procent van de machinale werkzaamheden (dus niet de handmatige werkzaamheden) elektrisch worden uitgevoerd.

Andere sporten

Dat geldt nog niet voor alle soorten kunstgrasvelden. Dit percentage gaat wel op voor voetbalvelden, maar nog niet altijd voor hockeyvelden. Dat hangt volgens Korstanje af van de ondergrond van het hockeyveld in combinatie met het gewicht van het ingezette materieel, of van de grootte van het kunstgrasveld. 'Hockeyvelden hebben een dunnere mat in combinatie met bepaalde shockpads. Bij gebruik van zwaar materieel voor het strooien van infill, zoals een elektrische bulldozer, kunnen er plooiën ontstaan. Bij voetbalvelden is de onderbouw harder; ook wordt het zand over een grotere lengte en vaksgewijs uitgestrooid. Hierdoor ontstaan er minder plooiën, en de plooiën die er zijn, kunnen er sneller uit worden

gehaald. Een ander voorbeeld betreft korfbalvelden. Die hebben kleinere afmetingen; voor een efficiënt werkproces moet het werk binnen één dag af zijn.'

Vooraf afstemmen

Kan de aanleg van een kunstgrasveld gefaseerd worden uitgevoerd, zodat je dynamisch kunt plannen, of ligt het percentage elektrisch werken vast per veld? Korstanje schudt zijn hoofd. 'We kunnen één veldaanleg niet opsplitsen. 70 tot 80 procent elektrisch kan, maar alleen als je veld voor veld werkt. Bij aanbestedingen moeten we dus in goed overleg met de opdrachtgever de verwachtingen afstemmen en afspraken maken over de uitvoeringstermijn. Als wij in de gevraagde uitvoeringsperiode volgens onze planning al een ander veld elektrisch aanleggen, moeten we in de aanbestedingsfase met de opdrachtgever om de tafel voor het aanpassen van de start- en einddatum in het bestek.'

Optimaliseren elektrisch werkproces

Dit voorseizoen test J&E Sports het elektrische werkproces per veld uit in reeds aangenomen 'gewone' projecten. Het doel is optimaliseren, zodat op alle veldsoorten elektrisch gewerkt kan worden. 'In het voorseizoen hebben we

meer tijd dan in het drukke hoofdseizoen. We kunnen nu rustig observeren hoe de inzet van de elektrische trekker met strooibak verloopt en analyseren wat er beter kan', vertelt Korstanje. Als voorbeeld wijst hij op de elektrische bulldozer die J&E Sports samen met Van Leur Sports heeft ontwikkeld en die al wordt gebruikt bij het instrooien van infill op voetbalvelden, maar nog niet op hockeyvelden. 'Een van conclusies zou kunnen zijn dat we moeten investeren in de bouw van lichtere machines. Of dat zo is, moet de test uitwijzen. Bij onze observatie kijken we ook naar het effect van stroompunten bij sportverenigingen op het percentage elektrisch werken. Hiervan kunnen wij gebruikmaken bij het opladen van onze accupakketten, uiteraard zonder dat dit de club geld kost. Dat bespaart CO₂-uitstoot door het gebruik van een aggregaat.'

Strategisch investeren

Aan de geleidelijke uitbouw van het elektrische groot materieel ligt een doordacht beleid ten grondslag. 'Ondanks jarenlang lobbyen door verschillende partijen vindt nog steeds 70 procent van de veldrenovaties in maximaal drie maanden tijd plaats. Daarom is het aan ons om slimme en gunstige investeringen te doen', zegt Korstanje. 'Dat betekent in fases en in de juiste machines, want de markt wil nu nog niet of nauwelijks betalen voor elektrisch werken. Maar als de vraag naar elektrisch stijgt, gaan wij het gebruik van dieseltrekkers afbouwen en investeren in elektrische trekkers. Dat is een slimme en gunstige investering, want die kunnen we ook in het voorjaar inzetten voor verschillende werkzaamheden. Voor elektrische bussen geldt dat niet; die staan stil zodra het hoofdseizoen voorbij is.'

Voor de muziek uit lopen

J&E Sports is voorzichtig met het geven van percentages en het doen van harde beloftes, maar verwacht wel dat over circa drie jaar elektrisch werken verplicht is. Ook heeft Korstanje vertrouwen in de ontwikkeling van langdurig accuvermogen voor zwaar materieel. 'Tegen die tijd zijn wij in staat om gegarandeerd 100 procent elektrisch aan te leggen; dan zijn we spekkoper.'

Eén van de twee elektrische trekkers waarover J&E Sports sinds dit jaar beschikt. Er wordt ook gebruikgemaakt van een derde elektrische trekker, van zakelijk partner Van Leur Sports.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!